

Memo vergaderstructuur WSHD 2021

We willen verkennen of er draagvlak is voor de voorgestelde structuur, de vergaderweek en vergaderdag.

De leden van de commissie MBH wordt gevraagd dit in de eigen fractie na te gaan. En de reactie van de fractie voor 18 november te laten weten via bestuur@wshd.nl.

We vergaderen te veel, blijven hangen in het stellen van vragen, komen te weinig tot debat en herhalen te vaak standpunten.

Dit is waar we al jaren tegenaan lopen. Het gaat steeds meer knellen. Dat komt enerzijds door dat er steeds meer onderwerpen op ons af komen. Een andere reden is dat het college van D&H ons vaker aan de voorkant van de beleidsontwikkeling wil betrekken bij onderwerpen die naar de VV komen. Tenslotte maakt de huidige Corona-crisis dat we hoofdzakelijk digitaal vergaderen.

De toenemende hoeveelheid vergaderingen in 2019 en 2020 dwingt ons er toe om te kijken naar de manier waarop we vergaderen.

De wens te komen tot een andere vergadersystematiek is al in 2019 geuit bij het opstellen van het VV brede programma. Deze is onderstreept tijdens de VV-tweedaagse in september dit jaar.

De wens te komen tot verandering richt zich zowel op de inhoudelijke als de procedurele kant van het vergaderen. Deze memo richt zich op de procedurele kant van het vergaderen.

We willen een nieuwe vergadersystematiek snel invoeren en al doende leren.

We willen minder en efficiënter vergaderen: minder vragen in de vergaderingen, minder zaken dubbel doen, meer debat. En dat willen we snel bereiken. Daarom stellen we voor om vanaf januari 2021 een andere vergadersystematiek in te voeren. Dat brengt het risico met zich mee dat het niet gelijk goed gaat. Al doende zullen we moeten leren. We nemen de tijd om ons de nieuwe werkwijze eigen te maken. Dat betekent niet na elk vergadering de werkwijze bijstellen. Wel tijdig wijzigingen aanbrengen als iets niet de gewenste uitwerking heeft.

We hebben gekeken hoe anderen het doen, nemen over wat bruikbaar is en voegen er aan toe wat ons goed dunkt.

We hoeven het wiel niet zelf uit te vinden. Van het Hoogheemraadschap van Delfland, het Waterschap Brabantse Delta en de Gemeenschappelijke Regeling Drechtsteden kunnen we veel leren. Zij zijn al eerder begonnen met een andere werkwijze. We nemen in deze notitie van hen over wat bij onze wensen past. We voegen er ook onze eigen behoefte en ideeën aan toe. Het resultaat daarvan treft u aan in deze notitie.

Er zijn onderwerpen die zich lenen voor beleidsoriëntatie of kaderstelling door de VV.

Dit zijn bijvoorbeeld onderwerpen zoals het Water- en wegenbeheerprogramma en bijvoorbeeld ook de doorontwikkeling van onze P&C-cyclus die op middellange of langere termijn door het college voorgelegd worden aan de VV. Het kunnen ook ontwikkelingen zijn die de VV op zich af ziet komen of die door de VV gewenst worden. Ontwikkelingen waarop de VV zich breder te willen oriënteren. Voor deze onderwerpen heeft het college nog geen voorstel voor de VV voorbereid. Centraal staat de vraag of en zo ja wat de VV met een bepaald onderwerp wil bereiken: niets, iets of veel. En binnen welke kaders ze dat wil doen? Te denken valt aan kaders op het gebied van: tijd, geld, menskracht, duurzaamheid, circulariteit, samenwerking met derden etc.

Daarnaast moet de VV besluiten nemen.

Het vaststellen van de Kostentoedelingsverordening, het Waterbeheerplan, een zienswijze op de begroting van een gemeenschappelijke regeling, een investeringskrediet of het al dan niet deelnemen in een nieuwe experimentele ontwikkeling: het zijn allemaal heel verschillende besluiten die van de VV gevraagd worden. Daarmee kan de wijze van behandelen ook verschillen. Voor het één, bv het Waterbeheerplan, is het verstandig vooraf kaders mee te geven. Doelen zo concreet mogelijk te benoemen. En af te spreken aan de hand van welke indicatoren afgemeten wordt in hoeverre die doelen bereikt zijn. Dat vraagt draagvlak en tijd. Een investeringskrediet ter vervanging van een onderdeel van een zuivering of de (her) benoeming van een lid van de Rekenkamercommissie, is een functioneel besluit. Dit zal sneller genomen kunnen worden. De aard van de voorstellen, bepaalt de wijze van behandelen.

Dit zijn de uitgangspunten/ randvoorwaarden:

- We gaan werken aan de hand van een lange termijn agenda. Deze wordt opgesteld door D&H op basis van de vastgestelde begroting. De VV krijgt de ruimte om hier zaken aan toe te voegen, dan wel een andere prioritering voor te stellen.
- De agendacommissie bepaalt het traject waarlangs een onderwerp behandeld wordt.
- Beleidsoriënterende/ kaderstellende - en beeldvormende bijeenkomsten worden, zo mogelijk en gewenst, voorbereid in samenwerking met enkele leden van de VV.
- Voor deze bijeenkomsten worden enkele spelregels opgesteld.
- Voor de agendacommissie wordt een reglement van orde opgesteld, die in het eerste kwartaal van 2021 aan de VV wordt voorgelegd.
- De agenda's voor oordeelvormende- en besluitvormende vergaderingen worden voorbereid in overleg met de agendacommissie en vastgesteld door de vergadering zelf. Afzonderlijke fracties hebben en houden de mogelijkheid om staande de vergadering de agenda aan te passen. (bv door een hamerstuk alsnog als bespreekstuk te agenderen)
- De oordeelsvormende vergaderingen worden voorgezeten door voorzitters uit een poule van 6 voorzitters. Die poule vormt ook de agendacommissie
- Tweemaal per jaar (dan wel meer als dit gewenst wordt) wordt het functioneren van de agendacommissie geëvalueerd in het FV-overleg.
- Door deelname aan beleidsoriënterende-, beeldvormende en oordeelvormende bijeenkomsten wordt de betrokkenheid en inzet van steunfractieleden behouden.

Dit is de uitwerking die we voor ogen hebben:

- We vergaderen 1 maal per maand;
- Dat doen we in een vaste week en op een vaste dag. (mogelijk met uitzondering van de maand december)
- Daar trekken we in principe de hele dag voor uit. (Hebben we de hele dag niet nodig, dan komt een deel te vervallen, te beginnen bij de ochtend)
- In de maanden juli, augustus vergaderen we niet.
- Maanden waarin weinig onderwerpen verwacht worden voor besluitvorming door de VV, gebruiken we vooral voor beleidsoriënterende of kaderstellende bijeenkomsten. Verwacht wordt dat dit aan de orde zal zijn in:
 - januari (na kerstreces),
 - mei (in verband met de meivakantie (zo nodig in combinatie met Jaarverslag en jaarrekening) en
 - december (deze maand leent zich naar verwachting minder goed voor BOB-vergaderdag. Het is een drukke- en vanwege de feestdagen een korte maand.)
- De ochtenden van een vergaderdag worden gebruikt voor: beeldvorming. De vorm daarvan wordt bepaald door het onderwerp en waar behoefte aan is.
Beeldvorming:
 - over nut en noodzaak: bv. een werkbezoek/excursie;
 - over oplossingsrichtingen: bv. een bijeenkomst met deskundigen;
 - t.a.v. beoogde samenwerking: bv. een gesprek met partijen uit het veld;
 - inhoudelijk: bv. via een vragenuur.
- De middagen worden gebruikt voor oordeelsvorming langs de weg van inhoudelijk debat.
 - Dit is het moment om belanghebbenden in te laten spreken;
 - Hier worden geen technische vragen meer gesteld aan het college;
 - De bedoeling is vooral na te gaan waar de overeenkomsten en de verschillen zitten: is een onderwerp rijp voor besluitvorming? Wat is er nodig om een meerderheid voor het voorstel te vinden? Zijn er aanpassingen mogelijk waardoor meer fracties zich in het voorstel kunnen vinden? Kunnen we het college/de verantwoordelijk portefeuillehouder verleiden tot toezeggingen om aanpassingen door te voeren? Constateren fracties dat ze zaken in de VV willen amenderen of met een motie aandacht voor bepaalde zaken willen vragen?
 - Aan het eind van de oordeelsvorming wordt vastgesteld:
 - Of het voorstel rijp is voor behandeling in de VV.
 - In welke VV het behandeld kan worden?
 - Of het in de VV een hamerstuk kan zijn?
 - Wat de politieke vraag/ het politieke punt is dat in de formele VV nog aan de orde dient te komen. De discussie in de VV beperkt zich dan tot deze vraag/ dat punt.
 - Op welke onderwerpen een amendement voorzien wordt.

- De avonden worden gebruikt voor besluitvorming door de VV over voorstellen die tijdens een voorgaande vergaderdag aan de orde geweest zijn, dan wel voorstellen van eerder die dag, waarvan besloten is dat ze als hamerstuk geagendeerd kunnen worden.
- In mei bespreken we het jaarverslag en de jaarrekening.
- In juni behandelen we op de middag en avond alleen de Kadernota (met algemene beschouwingen).
- In september behandelen we de Burap. Daarnaast is er ruimte voor andere onderwerpen en desgewenst een kaderstellende bijeenkomst.
- In november behandelen we op de middag en avond de Begroting.
- Zijn er meerdere onderwerpen voor beeldvorming of oordeelsvorming dan qua tijd in één vergadering passend zijn, dan vinden er parallele bijeenkomsten/ vergaderingen plaats.

Dit is wat we voor het komende jaar vast willen leggen:

- De vergadersystematiek
- Het vergaderschema
- Alles wat nodig is om op deze wijze te kunnen vergaderen.

Kanttekeningen bij dit voorstel (nb: kanttekening 1 hoort bij beslispunt 1 etc.).

Het voorstel: dat voorligt aan de VV is:

1. In te stemmen met de voorgestelde werkwijze voor de VV voor 2021, t.w.:
 - 1.1. Er wordt iedere maand vergaderd, m.u.v. de maanden juli en augustus
 - 1.2. De woensdag van de derde week van ieder maand wordt de vaste WSHD vergaderdag.
 - 1.3. Alleen in uitzonderingssituaties kan er daarbuiten beargumenteerd een vergadering gepland worden.
 - 1.4. Er wordt vergaderd volgens het BOB-model.
 - 1.5. Daarnaast vinden er beleidsoriënterende/ kaderstellende bijeenkomsten plaats.
 - 1.6. De agendacommissie bepaalt, op verzoek van D&H en VV, welke onderwerpen langs welke weg behandeld worden.
 - 1.7. De oordeelvormende vergadering bepaalt of een onderwerp rijp is voor behandeling in de VV en hoe dit geagendeerd/ behandeld zal worden.
2. Het college te vragen voor de beleidsoriënterende/ kaderstellende bijeenkomsten en het beeldvormende overleg een beknopt aantal spelregels vast te leggen en ter besluitvorming aan de VV voor te leggen.
3. Het Reglement van orde voor de vergaderingen van commissies en VV als richtinggevend te beschouwen voor de oordeelvormende- en VV vergaderingen.
4. Bijgaand vergaderschema voor 2021 vast te stellen.
5. De uitwerking van deze vergadersystematiek en het functioneren van de agendacommissie minimaal tweemaal per jaar (juni en december) te evalueren in het FV-overleg. Als dit gewenst wordt, gebeurt het vaker.

1. Met een nieuwe structuur, verander je geen vergadercultuur

Een nieuwe vergaderstructuur kan helpen de vergadercultuur te veranderen.

Het lijkt wenselijk naast de vergaderstructuur, ook aandacht te schenken aan de vergadercultuur. Training of begeleiding door externen, kan daarbij behulpzaam zijn. Het doel van een nieuwe structuur is dat deze structurerend is voor de vergadercultuur.

1.1 We gaan te vaak vergaderen

We gaan niet meer, naar verwachting minder, vergaderen dan we nu doen.

We vergaderen nu 6 maal per jaar, gemiddeld 5 dagdelen per vergadercyclus (3 commissievergaderingen, 1 VV vergadering en vaak nog een informatieve vergadering of werkbezoek). In totaal komt dat op minimaal 30 vergaderdagdelen per jaar. (In 2019 hebben we 42 keer vergaderd, in 2020, 51 keer) In de nieuwe systematiek wordt dat niet meer; t.w. 30 vergader dagdelen). Het wordt mogelijk minder en het concentreert zich op 1 dag in de maand.

1.2 De druk op de vergaderdagen wordt te groot

Een te grote druk op vergaderingen vangen we op, op de vergaderdagen zelf.

Dit ondervangen we door zo nodig parallele bijeenkomsten of vergaderingen te beleggen. Mede dankzij de inzet van steunfractieleden is dit ook voor de kleinere fracties te hanteren.

Niet iedereen hoeft alle vergaderingen bij te wonen

Net als nu kan op basis van portefeuillevreiding binnen de fractie, de aanwezigheid over de dagdelen verdeeld worden.

- 1.4. **De BOB-systematiek vraagt om anders omgaan met vragen aan het college**
Vragen stellen vraagt om cultuurverandering en consequent daarop toezien.
We zullen elkaar er op aan moeten spreken als vragen op het verkeerde moment gesteld worden. Dat is een gedeelde verantwoordelijkheid. De voorzitter van een bijeenkomst of vergadering ziet daar op toe.

De oplossing zit hem niet in de structuur maar in de behoefte van VV-leden
Het aanbieden van gelaagde informatie kan voorzien in de informatiebehoefte van verschillende VV-leden. Aanvullend hierop kan ruimte geboden worden voor een laagdrempelige manier van vragen stellen.

- 1.5 **Zoveel onderwerpen voor beleidsoriëntatie/ kaderstelling/ beeldvorming zijn er niet**

Als er geen behoefte is aan bijeenkomsten, levert dat tijdwinst op.
We vergaderen niet om het vergaderen. Gereserveerde dagdelen worden niet zomaar ingevuld. De agendacommissie bewaakt vorm en inhoud van de bijeenkomsten en vergaderingen.

Na het nemen van dit besluit moet nog het volgende verder uitgewerkt worden.

- Nadere uitwerking in tekst. (niet te gedetailleerd: ruimte voor ontwikkeling. Daar waar mogelijk maken we gebruik van teksten van Brabantse Delta en het HH van Delfland)
- Korte leidraad maken om op terug te kunnen vallen.
- Aanzet om de vergadercultuur af te stemmen op de BOB-systematiek

Technische vragen zijn vragen naar vaststaande feiten. Deze vragen kunnen door ambtenaren feitelijk beantwoord worden. Deze vragen horen bij de beeldvormende fase. Ze kunnen door leden van de VV en steunfractieleden rechtevreeks aan ambtenaren gesteld worden. Ze kunnen ook via de mail aan... gesteld worden: het antwoord wordt rechtstreeks aan de vragensteller gegeven (per telefoon of e-mail).

Bestuurlijke/politieke vragen zijn vragen die alleen door bestuurders (politici) beantwoord kunnen worden en hebben als doel om een politiek oordeel of een toezegging te ontlokken. Ook kunnen deze vragen gebruikt worden om bestuurders ter verantwoording te roepen. Deze vragen horen bij de oordeelsvormende en besluitvormende fase. Ze kunnen ook schriftelijk gesteld worden als art.... Vragen. In dat geval gaat de beantwoording naar alle leden van de VV en steunfractieleden.